

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Formulation of reporting and disclosure components in the insurance industry of Iran with emphasis on regulation No. 88

Mona Parsaei^{1,*}, Leili Niakan², Parasto Mostafaei³, Tooba Haghighat⁴

¹ Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran.

² Assistant Professor, General Insurance Research Group, Insurance Research Center, Tehran, Iran.

³ Head of Financial Management of Iran Moein Reinsurance Company, Tehran, Iran.

⁴ PhD Candidate, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 23 February 2025

Revised: 5 April 2025

Accepted: 7 June 2025

Early online access: : 7 June 2025

Published: 1 October 2025

Keywords:

Disclosure of information

Iran insurance industry

Information reporting

Regulation No. 88

ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVES: The purpose of drafting regulations and disclosure requirements, both for supervisory bodies and for the public, is to reduce information asymmetry, enhance transparency, and improve comparability to boost market efficiency and regulation. The International Association of Insurance Supervisors (IAIS) is the global standard-setting body for the insurance industry, comprising supervisory and regulatory authorities from over 200 jurisdictions across 140 countries, representing approximately 97% of the world's insurance premiums. One of its main objectives is to develop and promote supervisory standards and guidelines for the insurance sector, covering various aspects such as solvency assessment, risk management, and corporate governance. In addition, the European Union Directive EC/138/2009, known as Solvency II, provides a comprehensive regulatory framework for insurance companies operating within EU member states.

The insurance regulatory body in each country enacts laws and regulations regarding information disclosure to protect the rights of stakeholders. Given the necessity of determining the level of reporting and disclosure regulations for insurance companies, the present study aims to develop reporting and disclosure components in Iran. The "Regulation No. 88 on Reporting and Disclosure of Insurance Institutions," enacted by the High Council of Insurance, currently serves as the legal basis for mandatory information disclosure by all insurance companies in Iran. Under this regulation, insurance companies are obliged to report information regarding their business plan, corporate governance, risk management, and solvency position, as well as their financial status and performance, to the regulatory authority — the Central Insurance of the Islamic Republic of Iran. In addition, they must publicly disclose this information on their official websites.

METHODS: This applied research was conducted in three stages. In the first stage, the challenges of Regulation No. 88, ratified by the High Council of Insurance and titled "Reporting and Disclosure of Information by Insurance Institutions," were identified through interviews and content analysis. The snowball sampling method was employed, and data collection continued until theoretical saturation was reached. In the second stage, by reviewing reporting and disclosure regulations in Iran's insurance industry, international regulatory frameworks, the European Union, and selected countries, relevant reporting and disclosure components were extracted through document and content analysis. Finally, in the third stage, the proposed components were refined and validated using expert opinions gathered via a questionnaire, applying the Fuzzy Delphi method to reach a consensus. To quantify the responses, a five-point Likert scale with fuzzy triangular numbers was applied. Based on the structure and logic of the questionnaire, two types of five-point Likert scales with different verbal anchors were used: one ranging from "strongly agree" to "strongly disagree," and the other from "very important" to "not important at all."

FINDINGS: The results are analyzed in three sections: "Fundamental Concepts," "Key Principles in Determining Reporting and Disclosure Requirements," and "Review and Evaluation Process by the Supervisory Authority." The findings in the first section indicate that reported information should have qualitative characteristics and be understandable to users. In the second section, the results show that a precise framework should be developed and implemented. Additionally, a supervisory plan should be designed to determine the frequency and scope of monitoring the reporting process. In the third section, the findings emphasize the corporate governance framework and the importance of analyzing board meeting minutes, auditors' reports, and ownership structure evaluations. Furthermore, risk management reporting should include a risk appetite statement, a risk management strategy, and a business plan addressing significant risks over three years, along with the internal capital adequacy assessment process. For public disclosure, the study identified key indicators such as company specifications, corporate governance framework, technical reserves, financial instruments, and other investments, underwriting, investment, and liquidity risks, asset-liability management, capital adequacy (solvency), financial performance, and corporate sustainability.

CONCLUSION: This study provides a descriptive overview of the current regulations on reporting and disclosure in the insurance industry in Iran and globally. It also offers guidance for developing a reporting and disclosure model tailored to the Iranian insurance industry.

To improve supervisory processes and enhance transparency and the quality of information for reporting and disclosure purposes, it is recommended that a comprehensive database for public reporting and disclosure be designed. Information should be categorized into tiers, and a precise reporting and disclosure timeline should be announced accordingly. Additionally, the components of reporting and public disclosure should be revised, and a practical guideline for the regulatory framework should be developed. This guideline should clearly define the elements of reporting and disclosure to promote greater transparency and improve comparability across insurance institutions.

*Corresponding Author:

Email: M.parsaei@alzahra.ac.ir

Phone: +9821 22098271

ORCID: 0000-0001-8479-6437

DOI: [10.22056/ijir.2025.04.04](https://doi.org/10.22056/ijir.2025.04.04)

مقاله پژوهشی

تدوین مؤلفه‌های گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه ایران با تأکید بر آیین‌نامه شماره ۸۸

منا پارسایی^{۱*}، لیلی نیاکان^۲، پرستو مصطفایی^۳، طوبی حقیقت^۴

^۱ استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

^۲ استادیار، گروه پژوهشی عمومی بیمه، پژوهشکده بیمه، تهران، ایران.

^۳ دکتری حسابداری، مدیر مالی شرکت بیمه اتکایی ایران معین، تهران، ایران.

^۴ دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله

تاریخ‌های مقاله:

تاریخ دریافت: ۵ اسفند ۱۴۰۳

تاریخ داوری: ۱۶ فروردین ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۷ خرداد ۱۴۰۴

تاریخ زودآیند: ۱۷ خرداد ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۹ مهر ۱۴۰۴

کلمات کلیدی:

آیین‌نامه شماره ۸۸

افشای اطلاعات

صنعت بیمه

گزارشگری اطلاعات

*نویسنده مسئول:

ایمیل: M.parsaei@alzahra.ac.ir

تلفن: ۰۲۱۲۲۰۹۸۲۷۱

ORCID: 0000-0001-8479-6437

DOI: 10.22056/ijir.2025.04.04

چکیده:

پیشینه و اهداف: هدف از تدوین مقررات و الزامات گزارشگری و افشا، هم در برابر نهادهای ناظر و هم در برابر عموم، کاهش اطلاعات نامتقارن، افزایش شفافیت اطلاعاتی و بهبود قابلیت مقایسه به‌منظور بهبود کارایی و تنظیم بازار است. نهاد نظارتی بیمه در هر کشوری، در راستای رعایت حقوق ذینفعان به وضع قوانین و مقرراتی در خصوص افشای اطلاعات اقدام کرده است. با توجه به ضرورت تعیین سطح مقررات گزارشگری و افشای اطلاعات برای شرکت‌های بیمه، هدف پژوهش حاضر تدوین مؤلفه‌های گزارشگری و افشای اطلاعات در ایران است.

روش‌شناسی: این پژوهش مطالعه‌ای کاربردی است که در مرحله نخست، چالش‌های آیین‌نامه شماره ۸۸ مصوب شورای عالی بیمه با عنوان «گزارشگری و افشای اطلاعات مؤسسات بیمه» از طریق مصاحبه و با استفاده از روش تحلیل محتوا شناسایی می‌شوند. سپس، با بررسی مقررات گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه ایران، چهارچوب‌های مقرراتی بین‌المللی، اتحادیه اروپا و کشورهای منتخب، مؤلفه‌های گزارشگری و افشا از راه سندکاوی و روش تحلیل محتوا شناسایی و استخراج می‌شوند. در نهایت با بهره‌گیری از نظرات خبرگان موضوع، مؤلفه‌های پیشنهادی گزارشگری و افشای اطلاعات از طریق پرسش‌نامه با استفاده از روش دلفی فازی و رسیدن به اجماع نظر شناسایی می‌شوند.

یافته‌ها: نتایج در سه بخش شامل «مفاهیم بنیادی»، «اصول اساسی در تعیین الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات»، و «فرایند بررسی و ارزیابی توسط نهاد ناظر» تحلیل شده است. در تفسیر بخش اول، نتایج نشان داد که اطلاعات گزارش شده باید دارای ویژگی‌های کیفی و برای کاربران قابل درک باشد. نتایج بخش دوم نشان داد که باید چهارچوبی دقیق تدوین شود و استقرار یابد. همچنین طرح نظارتی باید برای تعیین تواتر و گستره نظارت بر فرایند گزارشگری طراحی شود. در بخش سوم، بر چهارچوب راهبری شرکتی و اهمیت تحلیل صورت‌جلسات هیئت مدیره، گزارش‌های حسابرسان و ارزیابی ساختار مالکیت تأکید شد. همچنین، گزارشگری مدیریت ریسک باید شامل بیانیه اشتباهات ریسک، استراتژی مدیریت ریسک، و برنامه کسب‌وکار شامل ریسک‌های بااهمیت سه‌ساله و فرایند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه باشد. برای افشای عمومی، شاخص‌های مشخصات شرکت، چهارچوب راهبری شرکتی، ذخایر فنی، ابزارهای مالی و دیگر سرمایه‌گذاری‌ها، ریسک‌های بیمه‌گری، سرمایه‌گذاری و نقدینگی، مدیریت دارایی و بدهی، کفایت سرمایه (توانگری)، عملکرد مالی و پایداری شرکتی تأیید شد.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش ضمن توصیفی از وضعیت فعلی مقررات گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه ایران و جهان، رهنمودی برای تدوین الگوی گزارشگری و افشا در صنعت بیمه ایران فراهم می‌کند. در این راستا، پیشنهاد می‌شود یک پایگاه اطلاعاتی جامع برای مقاصد گزارشگری و افشای عمومی اطلاعات طراحی شود. اطلاعات سطح‌بندی شده، زمان‌بندی دقیق گزارشگری و افشای متناسب با آن اعلام شود، مؤلفه‌های گزارشگری و افشای عمومی اطلاعات بازنگری و دستورالعمل کاربردی برای آیین‌نامه، که مشخص‌کننده دقیق عناصر گزارشگری و افشا باشد، برای ایجاد شفافیت بیشتر و افزایش قابلیت مقایسه بین مؤسسات بیمه تدوین شود.

توجه: مدت‌زمان بحث و انتقاد برای این مقاله تا ۱ ژانویه ۲۰۲۶ در وب‌سایت IJIR در «نمایش مقاله» باز است.

مقدمه

شکوفایی صنعت بیمه به مقررات‌گذاری و نظارت مؤثر وابسته است، زیرا این عوامل به توان ایفای تعهدات بیمه‌گران و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین بیمه‌گران و بیمه‌گذاران کمک می‌کند. مطالعه تجارب جهانی و استانداردهای بین‌المللی می‌تواند به بهبود فرایندهای نظارتی و رفع چالش‌های موجود کمک کند. افشای کافی اطلاعات به افزایش اعتماد بیمه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان و رشد و توسعه بازار بیمه منجر می‌شود (حاجی پور و مولایی، ۱۳۹۹؛ کیال و همکاران، ۱۳۹۸). کوکاک بین سه رکن اصلی افشای اطلاعات در بیمه تمایز قائل می‌شود: افشای اطلاعات مالی؛ افشای اطلاعات مربوط به محصول، قیمت و مکانیسم‌های جبران خسارت؛ و افشای عوامل مرتبط با ریسک (Kukoc, 1998). گزارش‌دهی کافی درباره عملکرد یک شرکت بیمه نه تنها برای مصرف‌کنندگان خدمات بیمه، بلکه برای سرمایه‌گذاران نیز حیاتی است، زیرا این امر آن‌ها را قادر می‌سازد تا آگاهانه قضاوت کنند. این قضاوت برای توانایی شرکت بیمه در جذب سرمایه بسیار مهم است. بدون اطلاعات کافی برای کمک به تصمیم‌گیری، بازیگران مختلف در تقاضای بیمه و زنجیره تأمین ممکن است تصمیمات بهینه‌ای اتخاذ نکنند (Kabiru & Mwangangi, 2012).

براساس مفاد آیین‌نامه شماره ۸۸ مصوب شورای عالی بیمه، موضوع گزارشگری و افشای اطلاعات از هم تفکیک شده‌اند. مفهوم گزارشگری اطلاعات به معنای گردآوری، مستندسازی، ثبت اطلاعات معتبر و تنظیم گزارش‌های مربوط از سوی مؤسسه بیمه و ارسال آن‌ها به نهاد ناظر (بیمه مرکزی ج.ا.ا) است و افشای اطلاعات بیانگر انتشار عمومی اطلاعات از سوی مؤسسه بیمه و یا نهاد ناظر طبق ضوابط این آیین‌نامه است. آیین‌نامه ۸۸ با عنوان «گزارشگری و افشای اطلاعات مؤسسات بیمه» مصوب شورای عالی بیمه، در حال حاضر مستند قانونی الزام افشای اطلاعات برای تمامی شرکت‌های بیمه است که در آن شرکت‌های بیمه موظف شده‌اند اطلاعاتی را در حوزه برنامه کسب‌وکار، راهبری شرکتی، مدیریت ریسک و توانگری مالی، وضعیت و عملکرد مالی مؤسسه به نهاد نظارتی بیمه مرکزی ج.ا.ا گزارش و علاوه بر این، در پایگاه اطلاع‌رسانی خود افشا کنند (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۳). اگرچه، طبق اطلاعات منتشره در سالنامه بیمه سال ۱۴۰۲، بالغ بر ۸۷ درصد شرکت‌های بیمه، ثبت‌شده در سازمان بورس و اوراق بهادار بوده و مشمول رعایت دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت‌شده در سازمان نیز هستند.

کیفیت و سطح اطلاعات گزارش و افشاشده، از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر شفافیت اطلاعات است. نهادهای نظارتی بیمه قوانین و مقرراتی برای افشای اطلاعات وضع کرده‌اند. انجمن بین‌المللی ناظران بیمه‌ای^۱ نهاد استانداردگذار جهانی در صنعت بیمه است و اعضای آن نهادهای نظارتی و قانون‌گذار از بیش از ۲۰۰ قلمرو واقع در ۱۴۰ کشور هستند که معرف تقریباً ۹۷ درصد حق بیمه تولیدی جهان هستند. یکی از اهداف اصلی این انجمن، تدوین و توسعه استانداردها

و رهنمودهای نظارتی در صنعت بیمه است که جنبه‌های مختلفی همچون ارزیابی توانگری و مدیریت ریسک راهبری شرکتی را پوشش می‌دهد. علاوه بر این، دستورالعمل ۱/۱۳۸/EC/۲۰۰۹ اتحادیه اروپا که با عنوان توانگری II شناخته می‌شود، چهارچوب نظارتی دقیقی برای شرکت‌های بیمه در کشورهای عضو اتحادیه اروپا فراهم می‌کند. با توجه به اهمیت گزارشگری و افشای اطلاعات برای نهاد نظارتی، بیمه‌گذاران، سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان و ضرورت تعیین سطح افشای کافی، هدف نهایی پژوهش، تدوین مؤلفه‌های گزارشگری و افشا در صنعت بیمه ایران است. بدین منظور ابتدا مروری بر مقررات گزارشگری و افشای اطلاعات بیمه‌ای در سطح جهان انجام می‌شود. پس از استخراج اولیه مؤلفه‌های گزارشگری و افشا و شناسایی چالش‌های آیین‌نامه ۸۸، با استفاده از نظرات متخصصان، مؤلفه‌های افشا در ایران شناسایی می‌شود. نتایج این پژوهش برای بازنگری در آیین‌نامه ۸۸ و تدوین چهارچوب گزارشگری و افشا سودمند است. بر این اساس، در ادامه ابتدا به مبانی نظری موضوع پرداخته شده و سپس روش‌شناسی پژوهش توضیح داده می‌شود. در نهایت تحلیل یافته‌ها و نتایج به دست آمده تشریح و براساس آن به جمع‌بندی و ارائه پیشنهادها پرداخته می‌شود.

مبانی نظری پژوهش

الزامات گزارش و افشا، هم برای نهادهای ناظر و هم برای عموم به منظور افزایش قابلیت مقایسه و هماهنگ‌سازی اطلاعات در راستای بهبود کارایی نظارت و تنظیم بازار است (European Parliament and Council, 2009). افشای کامل، به موقع و باکیفیت اطلاعات مالی، به افزایش شفافیت این اطلاعات منجر می‌شود و عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش می‌دهد (Kabiru & Mwangangi, 2012). علاوه بر این، در صنعت بیمه بر توجه به مؤلفه‌های غیرمالی افشای اطلاعات در شرکت‌های مختلف تأکید شده است. شرکت بیمه آلیانز^۲ که در سطح بین‌المللی فعالیت گسترده‌ای دارد، در پایگاه اطلاع‌رسانی رسمی خود، بُعد کیفی «رضایت مشتریان» را تحت گزاره «آلیانز با توجه کردن به نیازهای مشتریان در زمان درست و بهنگام، شکایات مشتریان خود را تا ۲۳ درصد کاهش داد» افشا کرده است.

نظارت دولت بر معاملات بیمه‌ای برای حمایت از حقوق شهروندان ضروری است (کیال و باقری، ۱۴۰۰). در ایران، آیین‌نامه ۷۱ مصوب شورای عالی بیمه، برای حمایت از حقوق بیمه‌گذاران و افزایش اعتماد عمومی، افشای اطلاعات کامل و به موقع را الزام کرده است. افشای اطلاعات مالی شرکت‌ها می‌تواند در جلوگیری از ورشکستگی مؤثر باشد و به تصمیم‌گیری آگاهانه کمک کند. انجمن بین‌المللی ناظران بیمه‌ای نیز دستورالعمل‌هایی برای اطمینان از رفتار منصفانه با مشتریان ارائه کرده است (نعمت‌اللهی و همکاران، ۱۳۹۸).

کمیسیون نظارت مالی چین (Financial Supervisory Commission Republic of China, 2022) اصلاحاتی برای بهبود

نظارت مالی و افشای عمومی اطلاعات شرکت‌های بیمه شامل افشای الزامات حاکمیت شرکتی، پایداری، مدیریت امنیت سایبری، و عملکرد شرکتی اخلاقی اعلام کرده است. امروزه رویکرد گزارشگری شامل افشای اطلاعات زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری نیز می‌شود (محمودخانی و همکاران، ۱۴۰۰).

مطابق آیین‌نامه ۸۸، بر ضرورت افشای اطلاعات از سه جنبه تأکید شده است: (۱) گزارشگری اطلاعات شرکت بیمه به نهاد نظارتی؛ (۲) افشای اطلاعات از سوی شرکت بیمه به عموم در پایگاه اطلاع‌رسانی شرکت و (۳) افشای اطلاعات از سوی نهاد نظارتی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۳). در بخش اول آیین‌نامه، کلیات، در بخش دوم گزارشگری موضوعات راهبری شرکتی، در بخش سوم گزارشگری مدیریت ریسک و توانگری مالی و در بخش چهارم گزارشگری وضعیت و عملکرد مالی ارائه شده است. در خصوص افشای اطلاعات به عموم، اطلاعاتی هم‌راستا با اطلاعات گزارش‌شده به بیمه مرکزی ارائه می‌شود که در برخی موارد مانند سیاست‌های راهبری شرکتی و مدیریت ریسک کلی‌تر و اجمالی‌تر است. نهایتاً بیمه مرکزی مکلف شده است مواردی همچون اخطارهای کتبی بیمه مرکزی، صدور، تعلیق یا لغو پروانه فعالیت شرکت در یک یا چند رشته، گزارش وضعیت توانگری مؤسسه بیمه، انحلال، ورشکستگی و ادغام یا انتقال پرتفوی به دیگر مؤسسات بیمه را در روزنامه‌های کثیرالانتشار یا پایگاه اطلاع‌رسانی خود افشا کند.

با توجه به اینکه استانداردها و قوانین و مقررات انجمن بین‌المللی ناظران بیمه و اتحادیه اروپا بخش مهمی از چهارچوب مقرراتی ناظر بر کشورهای عضو را نمایندگی می‌کنند، در این پژوهش به الزامات تعیین‌شده در حوزه گزارشگری و افشا در قوانین و مقررات یادشده پرداخته شده است. علاوه‌براین، الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات استرالیا و ژاپن (به‌عنوان نمایندگان از آسیا) نیز بررسی شده است.

انجمن بین‌المللی ناظران بیمه‌ای (SIAI)

انجمن بین‌المللی ناظران بیمه‌ای (International Association of Insurance Supervisors, 2019)

یک نهاد جهانی است که در سال ۱۹۹۴ تأسیس شده و وظیفه نظارت بر صنعت بیمه را بر عهده دارد. این انجمن اصول اساسی بیمه^۳ را تصویب و به‌طور منظم بازبینی می‌کند. دو اصل اساسی بیمه در زمینه گزارشگری و افشا، اصل ۹ و اصل ۲۰ است.

اصل ۹ بر فرایندها و رویه‌های نظارتی برای بررسی و گزارشگری متمرکز است. نهاد نظارتی از نظارت خارج از محل^۴ و بازرسی در محل^۵ برای بررسی مواردی شامل کسب‌وکار هر بیمه‌گر؛ ارزیابی وضعیت مالی، رفتار کسب‌وکار، چهارچوب راهبری شرکتی و نمایه کلی ریسک؛ و ارزیابی کسب‌وکار بیمه‌گر با رعایت قوانین مربوطه و الزامات نظارتی استفاده می‌کند.

مطابق با اصل ۲۰، نهاد نظارتی باید بیمه‌گران را ملزم کند

اطلاعات جامع و به‌موقعی را افشا کنند تا به بیمه‌گذاران و فعالان بازار، دیدگاه روشنی از فعالیت‌های تجاری، ریسک‌ها، عملکرد و وضعیت مالی خود ارائه دهند. این اطلاعات عبارت‌اند از (۱) مشخصات شرکت: اطلاعاتی در خصوص ماهیت کسب‌وکار، ساختار راهبری، بخش‌های اصلی و محیط فعالیت شرکت؛ (۲) چهارچوب راهبری شرکتی: اطلاعاتی درباره ویژگی‌های اصلی چهارچوب، کنترل‌های داخلی و مدیریت ریسک؛ (۳) ذخایر فنی: اطلاعاتی درباره مفروضات جریان نقدی، نرخ‌های تنزیل و روش‌های محاسبه ذخایر؛ (۴) ریسک‌های بیمه‌گری: اطلاعاتی درباره ماهیت، مقیاس، پیچیدگی و مدیریت ریسک‌های بیمه‌ای؛ (۵) ابزارهای مالی و سرمایه‌گذاری‌ها: اطلاعاتی درباره طبقه‌بندی ابزارها و سرمایه‌گذاری‌ها، سیاست‌های مدیریت سرمایه‌گذاری و ارزش‌گذاری‌ها؛ (۶) ریسک‌های سرمایه‌گذاری: افشای ریسک‌های ارزی، بازار، اعتباری و تمرکز و مدیریت آن‌ها؛ (۷) مدیریت دارایی-بدهی: مدیریت دارایی-بدهی در سطوح تجمیعی و تفکیکی، روش‌ها و مفروضات اصلی مورد استفاده؛ (۸) کفایت سرمایه: اطلاعاتی درباره اهداف، سیاست‌ها و فرایندهای مدیریت سرمایه و الزامات توانگری؛ (۹) ریسک نقدینگی اطلاعات کمی و کیفی درباره منابع و استفاده‌های نقدینگی و استراتژی‌های مدیریت آن؛ و (۱۰) عملکرد مالی: تحلیل سودآوری، آمار خسارات، کفایت قیمت‌گذاری و عملکرد سرمایه‌گذاری (International Association of Insurance Supervisors, 2019).

دستورالعمل اتحادیه اروپا (توانگری II):

سازمان بیمه و مستمری شغلی اروپا^۶ (EIOPA) یک نهاد نظارتی مالی اتحادیه اروپا است که نقش مهمی در تنظیم و نظارت بر صنعت بیمه در کشورهای عضو اتحادیه اروپا دارد (European Parliament and Council, 2009). دستورالعمل توانگری II به ایجاد شفافیت، ثبات مالی و حمایت از بیمه‌گذاران در سطح اتحادیه اروپا کمک می‌کند. این دستورالعمل شامل سه رکن است:

الف) رکن اول الزامات کمی، از جمله قوانین ارزش‌گذاری دارایی‌ها و بدهی‌ها، ذخایر فنی، محاسبه سرمایه الزامی توانگری (براساس فرمول استاندارد یا مدل داخلی) و شناسایی وجوه موجود بیمه‌گر برای پوشش این الزامات. هدف از نظارت باید حمایت از بیمه‌گذاران و ذی‌نفعان و حفظ ثبات مالی بوده و نظارت باید آینده‌نگرانه و مبتنی بر ریسک باشد. در شرایط خاص، نهادهای نظارتی می‌توانند شرکت را ملزم کنند سرمایه خود را افزایش دهد. علاوه‌براین، نظارت بر فعالیت‌های برون‌سپاری‌شده مؤسسات بیمه نیز ضروری است.

ب) رکن دوم الزامات مربوط به مدیریت ریسک و حاکمیت است و همچنین جزئیات فرایند نظارت را برای مقامات ذی‌صلاح تعیین می‌کند. مؤسسات بیمه باید ساختار حاکمیتی مناسبی و سیستم‌های مدیریت ریسک قوی، سیستم‌های کنترل داخلی و حساسی داخلی مؤثر داشته باشند. مؤسسات باید خودارزیابی دوره‌ای از ریسک‌ها و توانگری خود انجام دهند. وظایف بیم‌سنجی نیز باید به‌طور مستقل انجام شود.

6 European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA)

3 Insurance Core Principles(ICP)

4 Off-site monitoring

5 On-site inspections

درباره پایبندی خود به استانداردهای احتیاطی نهاد نظارتی ارائه دهند. این گزارش‌ها شامل هرگونه تخلف یا نقص شناسایی‌شده و اقدامات اصلاحی است که برای رفع آن‌ها انجام شده است؛ (۶) افشای بازار: این اطلاعات شامل گزارش‌های سالانه، صورت‌های مالی، افشای رویدادها یا تغییرات مهم در عملیات کسبوکار و دیگر اطلاعات مربوطی است که ذی‌نفعان را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

ژاپن

در ژاپن، نظارت بر صنعت بیمه را نهاد خدمات مالی^{۱۳} (FSA) انجام می‌دهد. این نهاد مسئولیت نظارت بر بانک‌ها، بورس و صنعت بیمه را بر عهده دارد. رهنمود جامع نظارت بر شرکت‌های بیمه شامل نقاط ارزیابی نظارتی بر راهبری، سلامت مالی، مدیریت ریسک و مناسب بودن کسبوکار شرکت‌های بیمه است.

الزامات گزارشگری و افشا بر موارد ذیل توجه دارد: (۱) گزارشگری مستمر اطلاعات حسابداری مالی و ریسک؛ (۲) افشای طرح‌های آزمون استرس؛ (۳) افشای سیاست عملیات اتکایی؛ (۴) افشای اطلاعات درباره سیاست‌های مدیریت تضاد منافع و روش‌های مورد استفاده برای مدیریت آن‌ها؛ (۵) افشای مسئولیت اجتماعی شرکتی؛ (۶) تحلیل حساسیت خسارت؛ (۷) تدوین و توسعه سیستم حفظ منافع مشتریان؛ و (۸) افشای سازوکار پاداش (Financial Services Agency, 2021).

مروری بر پیشینه پژوهش

کاسامانی و همکاران (Kassamany et al., 2023) با بررسی رابطه افشای ریسک با نوسان بازده سهام و عملکرد مالی شرکت‌های بیمه در بریتانیا و کانادا نشان داد که افشای اجباری و اختیاری ریسک بر نقدشوندگی بازار و عملکرد مالی تأثیرگذار است. مختاروف و همکاران (Mukhtarov et al., 2022) به مقایسه اطلاعات نسبت توانگری II و سود خالص در شرکت‌های بیمه پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که سرمایه‌گذاران بر این باورند که سودهای غیرمنتظره در مقایسه با نسبت توانگری غیرمنتظره دارای محتوای اطلاعاتی است. با این حال، براساس دستورالعمل توانگری II، هم سود غیرمنتظره و هم نسبت توانگری غیرمنتظره برای سرمایه‌گذاران محتوای اطلاعاتی دارد. براساس دستورالعمل توانگری II، توجه سرمایه‌گذاران تا حدی از اطلاعات سود به سمت اطلاعات توانگری معطوف می‌شود، از این رو، اطلاعات مرتبط با توانگری که مفهوم ریسک را مورد توجه قرار می‌دهد، می‌تواند یکی از مؤلفه‌های افشا در صنعت بیمه باشد. اولاه و همکاران (Ullah et al., 2019) با بررسی تأثیر مکانیسم‌های راهبری شرکتی بر افشای مسئولیت اجتماعی نشان داد که استقلال هیئت مدیره و نسبت اعضای هیئت مدیره زن، با حد افشای مسئولیت اجتماعی شرکتی در صنعت بیمه ارتباط مستقیمی دارد. اما مالکیت مدیریتی موجب کاهش گستره افشای مسئولیت اجتماعی در شرکت‌های بیمه می‌شود.

مالافرونته و همکاران (Malafrofronte et al., 2016) با بررسی

(ج) رکن سوم به شفافیت، گزارش به نهادهای نظارتی و افشای عمومی می‌پردازد. مؤسسات بیمه باید سالانه گزارشی از توانگری و وضعیت مالی خود ارائه دهند که شامل شرح کسبوکار، سیستم حاکمیت، طبقه‌بندی ریسک‌ها، دارایی‌ها، ذخایر فنی و مدیریت سرمایه است. علاوه بر این، باید میانگین افزایش سرمایه و افزایش سرمایه‌های الزامی را سالانه به کمیته بیمه اروپا و بازنشتگی شغلی^۷ ارائه دهند و این اطلاعات به صورت عمومی افشا شوند. مؤسسات باید هرگونه تغییرات عمده‌ای را که بر اطلاعات افشا شده تأثیر می‌گذارد، افشا کنند. در عین حال، می‌توانند از افشای اطلاعاتی که باعث آسیب رساندن به مزیت رقابتی یا نقض رازداری می‌شود، اجتناب کنند. مؤسسات باید سیستم‌ها و ساختارهای مناسب برای برآورد الزامات افشا داشته باشند و گزارش توانگری و وضعیت مالی باید به تأیید نهاد نظارتی برسد (European Commission, 2007).

استرالیا

در استرالیا، مقررات مربوط به گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه را نهاد نظارتی احتیاطی (APRA)^۸ و کمیسیون سرمایه‌گذاری و اوراق بهادار^۹ وضع می‌کنند. نهاد نظارتی احتیاطی استرالیا، شرکت‌های بیمه را براساس اندازه و پیچیدگی به چهار سطح شرکت‌های کوچک، شرکت‌های متوسط، شرکت گروه‌های چندصنعتی یا چندملیتی و شرکت‌های دولتی که ناظر مستقیم آن‌ها نیست، تقسیم می‌کند. مقررات را به صورت کلی در چند گروه زیر می‌توان دسته‌بندی کرد: (۱) گزارشگری مالی شامل ارائه صورت‌های مالی و اطلاعات نظارتی تفصیلی درباره عملیات آن‌ها از جمله کفایت سرمایه، انواع ریسک‌های در معرض، حق بیمه صادره، خسارت‌های متحمل شده و قراردادهای اتکایی؛ (۲) گزارشگری کفایت سرمایه: بیمه‌گران باید نسبت‌های کفایت سرمایه خود را محاسبه کنند و گزارش دهند تا اطمینان حاصل شود که سرمایه کافی برای پوشش ریسک‌های خود را دارند. استانداردهای احتیاطی حداقل سرمایه الزامی^{۱۰} را مشخص می‌کند و روش محاسبه نسبت‌های کفایت سرمایه را مانند چهارچوب توانگری II برای بیمه‌گران عمومی تعیین می‌کند؛ (۳) گزارشگری مدیریت ریسک: بیمه‌گران باید روش‌های مدیریت ریسک خود از جمله شناسایی، اندازه‌گیری، نظارت و مدیریت ریسک‌ها را گزارش دهند. این ممکن است شامل گزارش‌هایی درباره ریسک صدور^{۱۱}، ریسک سرمایه‌گذاری، ریسک عملیاتی و ریسک تطبیق^{۱۲} باشد؛ (۴) گزارشگری اتکایی: بیمه‌گران باید جزئیات قراردادهای اتکایی خود مانند نام بیمه‌گران اتکایی، انواع قراردادهای اتکایی و مبالغ قابل بازیافت از اتکایی‌ها را گزارش دهند؛ (۵) گزارشگری رعایت استانداردهای احتیاطی: بیمه‌گران باید گزارش‌هایی

7 Committee of European Insurance and Occupational Pensions (CEIOPS)

8 Australian Prudential Regulation Authority (APRA)

9 Australian Securities and Investments Commission (ASIC)

10 Minimum Capital Requirements

11 Underwriting risk

12 Compliance risk

روش‌شناسی پژوهش

پارادایم مسلط بر پژوهش حاضر که از فلسفه پژوهشی تفسیرگرایی دنباله‌روی می‌کند، بر ساخت‌گرایی اجتماعی است. روش اتخاذشده در پژوهش فعلی، روش مختلط (کیفی و کمی) است. پژوهش حاضر در سه مرحله انجام شده است:

۱- مصاحبه با خبرگان صنعت بیمه دربارهٔ احصای چالش‌های نظری و اجرایی آیین‌نامهٔ ۸۸: جامعه آماری این مرحله از متخصصان در نهاد نظارتی و شرکت‌های بیمه تشکیل شده است. روش نمونه‌گیری گلوله برفی بوده و نمونه‌گیری تا زمان اشباع نظری ادامه یافت. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه و روش تحلیل، تحلیل محتوای است. بر این اساس تعداد ۱۱ مصاحبه با خبرگان شامل ۳ نفر از مدیران و مشاوران بیمه مرکزی، ۲ نفر مدیرعامل شرکت‌های بیمه، ۳ نفر از معاونان مالی و اداری/فنی، ۱ نفر مدیر حسابرسی داخلی و ۲ نفر مدیر مالی انجام شد. متوسط زمان انجام هر مصاحبه ۵۰ دقیقه بود.

۲- شناسایی اولیهٔ مؤلفه‌های افشا: در این مرحله با مطالعهٔ مبانی نظری موجود که شامل قوانین و مقررات بین‌المللی است و تحلیل محتوای متون گردآوری‌شده، به تدوین مؤلفه‌های افشا پرداخته می‌شود. در این مرحله، گردآوری داده‌ها از طریق سندکاوی و روش تحلیل محتوای است.

۳- بومی‌سازی و شناسایی مؤلفه‌های افشا در ایران: به‌منظور استخراج مؤلفه‌های افشا در ایران، به طراحی پرسش‌نامه براساس نتایج حاصل از مرحلهٔ اول و دوم اقدام و نظرات خبرگان برای رسیدن به چهارچوب مورد توافق آنان تحلیل شد. جامعه آماری در این مرحله با تأکید بر ذی‌نفعان این فرایند، از متخصصان در نهاد نظارتی و شرکت‌های بیمه تشکیل شد. ابزار گردآوری داده، پرسش‌نامه و روش تحلیل، دلفی فازی است.

در پژوهش حاضر از طیف لیکرت ۵ درجه اعداد مثلث فازی برای مقیاس‌بندی پاسخ‌ها استفاده شد. با توجه به پرسش‌نامه طراحی‌شده و پرسش‌های مندرج در آن و منطق طرح پرسش‌ها، از دو نوع طیف لیکرت ۵ درجه‌ای با عبارات کلامی متفاوت «کاملاً موافقم» تا «کاملاً مخالفم» و «کاملاً بااهمیت» تا «کاملاً بی‌اهمیت» استفاده شده است. به‌منظور به‌کارگیری روش دلفی فازی، در پژوهش حاضر از اعداد فازی مثلثی برای فازی‌سازی متغیرهای کیفی استفاده شده است. عدد مثلث فازی با سه عدد حقیقی به‌صورت $F=(l,m,u)$ نمایش داده شده و با توجه به متغیرهای کیفی استفاده‌شده در پژوهش حاضر برای نظرخواهی از خبرگان، اعداد فازی متناظر آن تعریف شده است. پس از انتخاب طیف فازی مناسب، نظرات خبرگان جمع‌آوری و به‌صورت اعداد مثلث فازی ثبت می‌شود. در گام بعد باید به تجمیع نظرات خبرگان پرداخت. در نوشتار حاضر از روش «میانگین فازی» استفاده شده است. به‌عبارت دیگر، تجمیع فازی نظرات n خبره برای یک معیار خاص، میانگین حسابی مقادیر فازی l ، m و u تعیین شده برای هر خبره است.

شیوه‌های افشا در صنعت بیمهٔ اروپا نشان داد که بیمه‌گران تمایل بیشتری به سرمایه‌گذاری در کمیته اطلاعات ریسک در مقایسه با کیفیت اطلاعات افشا در گزارش سالانه شرکت دارند، زیرا اطلاعات ریسک به افراد تحصیل‌کردهٔ مالی سطح بالا ارائه می‌شود و به منابع کمتری نسبت به سرمایه‌گذاری در کیفیت گزارش سالانه نیاز دارد. همچنین، تحلیل‌ها بیانگر آن است که ویژگی‌های سطح بیمه‌گر از نظر اندازه و ذخایر فنی، و همچنین متغیرهای سطح کشور، به‌طور چشمگیری بر میزان اطلاعات ریسک افشا شده تأثیر می‌گذارند. جومانی (Juhmani, 2014) به بررسی عوامل تعیین‌کنندهٔ سطح افشای اطلاعاتی محیطی و اجتماعی شرکت‌ها در بحرین پرداختند. نتایج نشان داد که شرکت‌های بیمه و بانک‌ها بیشترین میزان افشا را در میان صنایع مختلف داشته‌اند و اهرم مالی و اندازهٔ مؤسسهٔ حسابرسی با سطح افشای اطلاعاتی رابطهٔ معناداری داشته است.

رسولی و رحمانی (۱۴۰۱) به بررسی مسائل و مشکلات گزارشگری مالی در صنعت بیمهٔ ایران پرداختند. نتایج نشان داد در حوزهٔ شناخت و اندازه‌گیری، مشکلاتی مانند نبوداستاندارد حسابداری برای بیمه‌های زندگی، تفاوت روش‌ها با استانداردهای بین‌المللی، و ضرورت اعمال تعدیل ریسک و در زمینهٔ گزارشگری و افشا، چالش‌هایی چون تفکیک‌ناپذیری عملیات بیمه‌ای از سرمایه‌گذاری، نداشتن طبقه‌بندی صحیح گروه‌های قراردادهای، و تفاوت در افشای ریسک‌ها وجود دارد. همچنین، در حوزهٔ سیستم‌ها و فرایندها، یکپارچه نبودن سیستم‌های فناوری اطلاعات و نرم‌افزارها از مشکلات اصلی مطرح‌شده است.

نعمت الهی و همکاران (۱۴۰۰) مدلی برای شفافیت اطلاعات مالی در صنعت بیمهٔ ایران ارائه کردند. نتایج نشان داد که عوامل مالی بیمه‌ای با شفافیت اطلاعات مالی در صنعت بیمه رابطهٔ معناداری دارد. علاوه‌براین، افشای نسبت‌های اهرمی و ذخایر خسارات معوق بالاترین درجهٔ اهمیت را دارند. با استفاده از مدل این پژوهش به شکل کمی می‌توان میزان شفافیت اطلاعات مالی هریک از شرکت‌های صنعت بیمه را اندازه‌گیری و رتبه‌بندی کرد.

مرادخانی ملال و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی تأثیر افشای اجباری و اختیاری اطلاعات بر ارزش شرکت در شرکت‌های بیمه پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج نشان داد افشا عاملی تأثیرگذار بر ارزش شرکت است، زیرا می‌تواند اطمینان سرمایه‌گذاران را برای بیان همهٔ واقعیت‌های تجاری و مالی شرکت بیان کند؛ بنابراین این موضوع به افزایش قیمت سهام شرکت و در پی آن افزایش ارزش شرکت و ثروت سهامداران منجر می‌شود. در نتیجه لازم است شرکت‌ها بیش‌ازپیش دربارهٔ میزان افشای اطلاعات حسابداری خود دقت کنند. با توجه به اینکه تاکنون پژوهش جامعی در خصوص ابعاد و مؤلفه‌های گزارشگری و افشا در صنعت بیمهٔ ایران انجام نشده است، این پژوهش، به‌دنبال تدوین چهارچوب گزارشگری و افشا در صنعت بیمه است.

سپس به منظور فازی‌زدایی مقادیر فازی، از روش مرکز ثقل استفاده شده و برای غربال گزینه‌های اثرگذار، آستانه تحمل ۰,۷ ملاک تصمیم‌گیری بوده است. اگر مقدار حاصل از فازی‌زدایی دیدگاه تجمیع‌شده خبرگان، بزرگ‌تر از آستانه تحمل باشد، گزینه مورد نظر به عنوان یک گزینه اثرگذار تأیید می‌شود (ابوحزمه و سلیمانی امیری، ۱۳۹۸). پس از ارزیابی نظرات براساس معیار اول، در صورتی که مقدار فازی‌زدایی شده بیشتر از آستانه تحمل باشد، به بررسی میزان اجماع در خصوص پرسش مورد نظر پرداخته می‌شود. مطابق با نظر چنگ و لین (Cheng & Lin, 2002)، در صورتی که فاصله (d) محاسبه شده برای هر پرسش توسط هر خبره، برای حداقل ۷۵ درصد از خبرگان، کمتر از ۰,۲ باشد، نظرات به اجماع می‌رسد و فرایند متوقف می‌شود. برای محاسبه فاصله بین اعداد فازی از روش ورتکس براساس فرمول زیر استفاده می‌شود (حیاتی و همکاران، ۱۳۹۷).

$$d(a_{ij}b_{ij}c_{ij})(abc) = \sqrt{\frac{1}{3}[(a_{ij}-a)^2 + (b_{ij}-b)^2 + (c_{ij}-c)^2]}$$

نتایج و بحث

۱- شناسایی چالش‌های آیین‌نامه فعلی ۸۸

نتایج حاصل از تحلیل محتوای مصاحبه‌های انجام‌شده با متخصصان در خصوص چالش‌های آیین‌نامه ۸۸، در ادامه ارائه شده است. چالش‌ها در چهار بُعد محتوای اطلاعات، نحوه مخابره اطلاعات و زمان‌بندی، تهیه، گردآوری و ارسال اطلاعات و ارزیابی اطلاعات از سوی بیمه مرکزی و اثربخشی نظارت شناسایی شده است.

۱- محتوای اطلاعات

- عدم تعریف ویژگی‌های اطلاعات

۱- عدم تعریف اطلاعات بااهمیت

۲- توجه ناکافی به ویژگی‌های کیفی اطلاعات

۳- عدم تعریف اطلاعات محرمانه و توجه ناکافی در تشخیص

اطلاعات محرمانه برای مقاصد گزارشگری و افشا

- گستره شاخص‌های گزارشگری و افشا

۱- نبود وحدت رویه در اجرای آیین‌نامه

۲- نبود دستورالعمل اجرایی برای تعیین دقیق عناصر گزارشگری

و افشا

۳- بی‌توجهی به ویژگی‌های شرکت‌ها (اندازه، وضعیت عملیاتی و

عملکرد، اتکایی / مستقیم)

- ۴- عدم سطح‌بندی اطلاعات بااهمیت
- ۵- بی‌توجهی به گزارشگری پایداری
- ۶- ناکافی بودن شاخص‌های راهبری شرکتی و مدیریت ریسک
- ۷- گذشته‌نگر بودن رویکرد غالب
- همپوشانی شاخص‌های گزارشگری و افشا با دیگر آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها

۱. گردآوری مجدد اطلاعات از سود شرکت بیمه

۲. وجود اطلاعات دست اول در نهاد نظارتی

۳. اضافه بار اطلاعاتی

۴. همپوشانی اطلاعات الزام‌شده سازمان بورس و بیمه مرکزی

۲- نحوه مخابره و زمان‌بندی گزارشگری و افشای اطلاعات

- تعریف پایگاه اطلاع‌رسانی خود شرکت، به عنوان سامانه تبادل اطلاعات شرکت

- عدم زمان‌بندی متناسب با سطح‌بندی اطلاعات بااهمیت

- نبود پایگاهی یکسان برای گزارشگری و افشا

۳- تهیه، گردآوری و ارسال اطلاعات

- مکانیسم نامناسب بررسی صحت اطلاعات قبل از گزارشگری

به نهاد نظارتی

- ابهام در نحوه تکمیل اطلاعات در سنها

- نبود انگیزه کافی برای گزارشگری چندباره به دلیل همپوشانی

برخی اطلاعات

- عدم گزارش و افشای برخی اطلاعات به دلیل محرمانگی

۴- ارزیابی اطلاعات از سوی بیمه مرکزی و اثربخشی نظارت

- بازرسی در محل

- پاسخگویی نامناسب نهاد نظارتی از حیث ابهامات موجود در

آیین‌نامه

- نظارت ناکافی بر اطلاعات غیرمالی

- ارزیابی مجدد اطلاعات دارای همپوشانی با دیگر آیین‌نامه‌ها

- بازدارنده نبودن اقدامات انضباطی آیین‌نامه

- بی‌توجهی به ارزیابی کمی جنبه‌های مثبت (مانند گزارشگری

و افشای بهنگام‌تر) در نظارت

- فقدان ارتباط مستمر بیمه مرکزی با شرکت بیمه و حسابرس

مستقل

- عدم به روز رسانی آیین‌نامه متناسب با تغییرات در فرایندها و

جدول ۱. اعداد مثلث فازی متناظر طیف لیکرت ۵ درجه

Table 1. Fuzzy numbers corresponding to the 5-point Likert scale

طیف کلامی برای انعکاس نظرات خبرگان دربارهٔ مقوله‌های اصلی گزارشگری و افشا	طیف کلامی برای انعکاس نظرات خبرگان دربارهٔ مقوله‌های فرعی گزارشگری و افشا	عدد فازی مثلثی متناظر
کاملاً موافقم	کاملاً بااهمیت	(1.1.0/75)
موافقم	بااهمیت	(1.0/75.0/5)
نظری ندارم	متوسط	(0/75.0/5.0/25)
مخالقم	بی‌اهمیت	(0/25.0/25.0)
کاملاً مخالفم	کاملاً بی‌اهمیت	(0. 0.0/25)

جدول ۲. اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان به پرسش‌نامه
Table 2. Demographic Characteristics of the Survey Respondents

متغیر	گروه	تعداد	درصد	متغیر	گروه	تعداد	درصد
سن	کمتر از 30	-	-	رشته	مدیریت بیمه	3	13/04%
	30-40	9	39/13%		اقتصاد	5	21/73%
	40-50	8	34/78%		مدیریت مالی	3	13/04%
	بالتر از 50	6	26/08%		سایر	4	17/39%
رشته	حسابداری	8	34/78%	واحد	مالی	9	39/13%
	مدیریت بیمه	3	13/04%		عمومی (مدیرعامل/ هیئت مدیره)	1	4/34%
	اقتصاد	5	21/73%		فنی	12	52/17%
	مدیریت مالی	3	13/04%		سرمایه‌گذاری	1	4/34%
رشته	مدیریت بیمه	3	13/04%	واحد	مالی	9	39/13%
	اقتصاد	5	21/73%		عمومی (مدیرعامل/ هیئت مدیره)	1	4/34%
	مدیریت مالی	3	13/04%		فنی	12	52/17%
	سایر	4	17/39%		سرمایه‌گذاری	1	4/34%
واحد	مالی	9	39/13%	واحد	مالی	9	39/13%
	عمومی (مدیرعامل/ هیئت مدیره)	1	4/34%		عمومی (مدیرعامل/ هیئت مدیره)	1	4/34%
	فنی	12	52/17%		فنی	12	52/17%
	سرمایه‌گذاری	1	4/34%		سرمایه‌گذاری	1	4/34%

هر خبره، برای حداقل ۷۵ درصد از خبرگان کمتر از ۰/۲ باشد، نظرات به اجماع می‌رسد و فرایند متوقف می‌شود. از ۸۸ گزاره تأییدشده، تمامی گزاره‌ها درصد اجماع بالاتر از ۹۰ درصد داشته‌اند (Cheng & Lin, 2002).

جمع‌بندی و پیشنهادها

در آیین‌نامه شماره ۸۸ مصوب شورای عالی بیمه با عنوان «گزارشگری و افشای اطلاعات مؤسسات بیمه» که بیش از یک دهه از زمان تصویب آن می‌گذرد، صرفاً به کلیاتی از اطلاعاتی که شرکتها باید گزارش و افشا کنند، اشاره شده است، درحالی‌که مقایسه کمیّت و کیفیت گزارشگری به نهاد نظارتی و افشا به عموم در ایران با دیگر کشورها و شناسایی روشهای بهبود افشا مشخص می‌شود که آیین‌نامه یادشده نیاز به بازنگری و اصلاح دارد. علاوه‌بر نیاز به بازنگری در مؤلفه‌های گزارشگری و افشا، محتوای آیین‌نامه ۸۸ با فقدان مسائل بااهمیتی همچون تعریف ویژگیهای اطلاعات، عدم سطح‌بندی اطلاعات و عدم زمانبندی متناسب با آن، گذشتن‌گر بودن عموم اطلاعات، همپوشانی اطلاعات مدنظر نهاد ناظر صنعت بیمه با اطلاعات الزام‌شده ازسوی سازمان بورس، و عدم تعیین چهارچوب نظارتی روبه‌روست.

این پژوهش به‌دنبال تدوین چهارچوب و مؤلفه‌های گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه است. پس از شناسایی چالش‌های آیین‌نامه ۸۸، پرسش‌نامه‌ای با ۲۸ گزاره اصلی در سه بعد «مفاهیم بنیادی»، «اصول اساسی در تعیین الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات و فرایند بررسی و ارزیابی ازسوی نهاد ناظر» و «شاخص‌های گزارشگری و شاخص‌های افشای عمومی اطلاعات» طراحی شد.

عملیات شرکت‌های بیمه و نیازهای اطلاعاتی ذی‌نفعان
• توجه ناکافی به تهیه اطلاعات مشابه برای شرکت‌های بیمه جهت بیمه مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار

۲- تدوین مؤلفه‌های گزارشگری و افشا در صنعت بیمه

براساس تحلیل محتوای مطالعات انجام‌شده شامل اصول اساسی بیمه‌ای انجمن بین‌المللی ناظران بیمه، دستورالعمل اتحادیه اروپا، الزامات تعیین‌شده برای شرکت‌های بیمه در استرالیا و ژاپن و چالشهای شناسایی‌شده آیین‌نامه ۸۸، چهارچوب اولیه گزارشگری و افشا استخراج شد. براساس چهارچوب مذکور، پرسشنامه محقق‌ساختهای تنظیم و میان افراد متخصص در صنعت بیمه ایران توزیع شده است. اطلاعات جمعیت‌شناختی تعداد ۲۳ متخصص در این پیمایش به شرح جدول ۲ می‌باشد. همانطور که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود، تجربه کاری بالغ بر ۵۰ درصد پاسخ‌دهندگان، بیشتر از ۱۵ سال بوده است و تمامی مشارکت کنندگان دارای مدرک تحصیلات تکمیلی بوده‌اند.

در جدول ۳، مطابق نتایج حاصل از پاسخ خبرگان به سوالات پرسشنامه و براساس ساختار مورد هدف جهت ارائه مقوله‌های گزارشگری و افشای اطلاعات در صنعت بیمه که مبتنی بر نظر جمعی و مورد توافق بوده است، از بین ۱۰۹ گزاره؛ تعداد ۸۸ گزاره مورد پذیرش قرار گرفته و تعداد ۲۱ گزاره رد شده است. در مرحله دوم، پس از ارزیابی نظرات براساس معیار اول، به بررسی میزان اجماع در خصوص سوال مورد نظر پرداخته شده است. مطابق با نظر چنگ و لین

در صورتی که فاصله (d) محاسبه شده برای هر سوال توسط

جدول ۳. نتیجه تحلیل نظرات خبرگان
Table 3. Results of the Expert Opinions Analysis

شماره	گزاره	عدد فازی زدایی شده			میانگی ن فازی	مقایسه با آستانه تحمل		
		حد	حد متوسط	حد				
•	مفاهیم بنیادی							
	1-	اطلاعات از منظر آیین نامه اطلاعاتی است که توانایی تأثیر بر تصمیمات ذی نفعان مختلف را داشته باشد.	0/587	0/837	0/967	0/797	پذیرش	
	2-	مطابق با مفاهیم نظری گزارشگری، اطلاعات باید دارای خصوصیات کیفی باشد.	0/500	0/750	0/935	0/728	پذیرش	
	3-	میزان موافقت با هریک از ویژگی های زیر:						
	الف-	مربوط بودن	0/620	0/870	0/989	0/826	0/	پذیرش
•	ب-	قابل اتکا بودن	0/630	0/880	0/978	0/830	0/	پذیرش
	ج-	قابل مقایسه بودن	0/565	0/815	0/946	0/775	0/	پذیرش
	د-	قابل فهم بودن	0/587	0/837	0/957	0/793	0/	پذیرش
	4-	به منظور تطابق مفاهیم اساسی آیین نامه و تعیین نوع استفاده کننده، می توان از «عبارت گزارشگری اطلاعات با مقاصد نظارتی» به جای عبارت گزارشگری استفاده با توجه به عدم تعیین نوع استفاده کننده از اطلاعات در عبارت افشای اطلاعات مندرج در آیین نامه و تفاوت در نوع این اطلاعات می توان از عبارت «افشای عمومی اطلاعات» استفاده کرد.	0/435	0/663	0/848	0/649	0/	رد
	5-		0/489	0/728	0/891	0/703	0/	پذیرش
•	اصول اساسی مرتبط با تعیین الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات ازسوی نهاد ناظر							
	6-	گزارشگری اطلاعات با مقاصد نظارتی از منظر آیین نامه باید فرایندی پویا شامل مراحل زیر باشد.						
	6-1	تدوین و استقرار چهارچوبی دقیق برای بررسی و گزارشگری با مقاصد نظارتی.	0/576	0/826	0/978	0/793	0/	پذیرش
	6-2	تدوین و اعمال برنامه های نظارتی بر مؤسسات بیمه.	0/511	0/761	0/946	0/739	0/	پذیرش
	6-3	نهاد ناظر باید رویه های مستندی را برای تحلیل و نظارت بر اطلاعاتی که دریافت می کند، داشته باشد.	0/511	0/750	0/891	0/717	0/	پذیرش
	6-4	بازخورد و تبادل نظر میان نهاد ناظر و مؤسسات بیمه.	0/543	0/793	0/935	0/757	0/	پذیرش
	6-5	مداخله شامل هرگونه اقدام پیشگیرانه، اصلاحی و تحریمی در صورت ضرورت.	0/489	0/739	0/891	0/707	0/	پذیرش
	6-6	به روزرسانی چهارچوب نظارت بر گزارشگری مؤسسه بیمه، تعدیل تواتر و شدت ارزیابی مطابق با برنامه های نظارتی نهاد ناظر.	0/489	0/728	0/924	0/714	0/	پذیرش
	6-7	همکاری و هماهنگی با سایر ناظران مربوط (همچون سازمان بورس اوراق بهادار و الزامات گزارشگری، باید با توجه به ساختار و شرایط کلی بازار و همچنین ماهیت، اندازه و پیچیدگی مؤسسه بیمه متفاوت باشد.	0/522	0/761	0/913	0/732	0/	پذیرش
	7-		0/511	0/728	0/848	0/696	0/	رد
	8-	سطح بندی اطلاعات با اهمیت و زمان بندی افشای اطلاعات متناسب با سطح بندی اطلاعات، باید مورد توجه قرار گیرد.	0/500	0/728	0/891	0/707	0/	پذیرش
	9-	در تعیین الزامات گزارشگری و افشا، نهاد ناظر باید ملاحظات هزینه و منفعت را در نظر گیرد.	0/522	0/761	0/913	0/732	0/	پذیرش
	10-	نهاد ناظر باید رویه ها و دستورالعمل های مستندی برای تعیین الزامات گزارشگری و افشای اطلاعات (شامل تعیین محدوده دقیق اطلاعات، شیوه تهیه و اندازه گیری اطلاعات و ارائه) داشته باشد.	0/576	0/826	0/946	0/783	0/	پذیرش
	11-	نهاد ناظر باید روش های کمی و کیفی را برای ارزیابی رعایت الزامات پیاده سازی کند.	0/543	0/783	0/924	0/750	0/	پذیرش
	12-	نهاد ناظر باید نتایج حاصل از بررسی نظارتی پیرامون اطلاعات را به گونه ای مستند سازد که برای دیگر واحدهای نظارتی در نهاد ناظر در دسترس باشد.	0/543	0/783	0/924	0/750	0/	پذیرش
13-	چهارچوب حاکم بر گزارشگری با مقاصد نظارتی باید ناظر بر ارزیابی وضعیت مؤسسه بیمه از منظر کسب و کار، وضعیت مالی، رفتار کسب و کار و راهبری شرکتی	0/587	0/826	0/957	0/790	0/	پذیرش	
14-	چهارچوب حاکم بر گزارشگری و افشای اطلاعات، باید شامل ارزیابی دقیق ریسک هایی باشد که بیمه گران در معرض آن هستند و ریسک هایی که بیمه گران ممکن است به بیمه گذاران، صنعت بیمه و توانگری مالی تحمیل کنند.	0/620	0/870	0/978	0/822	0/	پذیرش	
15-	چهارچوب حاکم بر گزارشگری و افشای اطلاعات باید با شناسایی ریسک های جدید و روندهای نوظهور به روزرسانی شود.	0/609	0/859	0/989	0/819	0/	پذیرش	

جدول ۳. نتیجه تحلیل نظرات خبرگان
Table 3. Results of the Expert Opinions Analysis

16-	چهارچوب گزارشگری و افشا باید شامل دستورالعمل تکمیلی (تعریف دقیق تر هر عنصر گزارشگری، نحوه اندازه گیری، ارائه اطلاعات و ...) باشد.	0/489	0/739	0/913	0/714	پذیرش
17-	نهاد ناظر باید مؤسسه بیمه را ملزم کند که اطلاعات مربوط به تغییراتی که می تواند بر نمایه ریسک مؤسسه بیمه، وضعیت مالی، ساختار سازمانی، راهبری یا رفتار با مشتریان تأثیر بااهمیت بگذارد، به موقع ارائه شود.	0/576	0/815	0/957	0/783	پذیرش
18-	تعریف یک پایگاه اطلاعات جامع برای تسهیل دسترسی و اطلاع رسانی به بیمه گذاران و دیگر ذی نفعان و جلوگیری از تهیه چندین باره اطلاعات نیاز است.	0/620	0/870	0/935	0/808	پذیرش
19-	اطلاعات قبل از گزارش به نهاد ناظر و انتشار، باید به تأیید مدیران ارشد برسد.	0/576	0/815	0/935	0/775	پذیرش
• شاخص های گزارشگری						
20-	میزان موافقت با هریک از شیوه های ارزیابی ابعاد مختلف گزارشگری اطلاعات.					
1-20-	چهارچوب راهبری شرکتی شامل مدیریت ریسک و سیستم های کنترل داخلی مؤسسه بیمه.					
1-1-20-	تحلیل صورت جلسات هیئت مدیره و کمیته های آن.	0/511	0/761	0/935	0/736	پذیرش
2-1-20-	تحلیل گزارش های حساب رسان به هیئت مدیره یا کمیته حسابرسی.	0/587	0/837	0/967	0/797	پذیرش
3-1-20-	تحلیل اطلاعات از طریق ارتباط مستقیم با حسابرس مستقل در خصوص نگرش اساسی درباره چهارچوب راهبری شرکتی، محیط کنترلی و گزارشگری مالی	0/533	0/783	0/924	0/746	پذیرش
4-1-20-	تحلیل ساختار مالکیت و منابع تأمین مالی.	0/543	0/793	0/957	0/764	پذیرش
5-1-20-	ارزیابی استقلال و صلاحیت اعضای هیئت مدیره و مدیران ارشد در وظایف کنترلی و اثربخشی عملیات.	0/598	0/848	0/967	0/804	پذیرش
6-1-20-	بررسی رویه های حسابداری به منظور ارزیابی صحت اطلاعات ارسالی به نهاد نظارتی و انطباق آن با مقررات.	0/543	0/793	0/935	0/757	پذیرش
7-1-20-	ساختار سازمانی و مدیریت مؤسسه بیمه.	0/435	0/685	0/859	0/659	رد
8-1-20-	تحلیل چهارچوب مدیریت ریسک حداقل شامل اجزای زیر:					
1-8-1-20-	بیانیه اشتباهی ریسک	0/511	0/761	0/924	0/732	پذیرش
2-8-1-20-	استراتژی مدیریت ریسک	0/500	0/739	0/913	0/717	پذیرش
3-8-1-20-	برنامه کسبوکار (شامل ریسک های بااهمیت سه سال آینده).	0/511	0/750	0/924	0/728	پذیرش
4-8-1-20-	سیاست ها و رویه های پشتیبانی کننده ای که به روشنی نقش ها، مسئولیت ها، و ساختارهای گزارشگری رسمی را برای مدیریت ریسک های بااهمیت در کل شرکت، تعریف و مستند کرده اند.	0/500	0/739	0/913	0/717	پذیرش
5-8-1-20-	فرایند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه.	0/511	0/761	0/924	0/732	پذیرش
6-8-1-20-	سیستم های اطلاعاتی مدیریت که در شرایط عادی و غیرعادی برای اندازه گیری، ارزیابی و گزارشگری ریسک های بااهمیت در کل شرکت کافی باشد.	0/478	0/717	0/902	0/699	رد
7-8-1-20-	فرایند بازبینی شرکت بیمه که اطمینان دهد چهارچوب مدیریت ریسک در شناسایی، اندازه گیری، ارزیابی، گزارشگری، کنترل یا کاهش ریسک های بااهمیت ماهیت فعالیت و کسبوکار مؤسسه بیمه.	0/576	0/826	0/978	0/793	پذیرش
2-20-						
1-2-20-	تحلیل رشته های کسبوکار، نوع محصولات ارائه شده، بیمه شدگان و محل	0/554	0/804	0/946	0/768	پذیرش
2-2-20-	تحلیل مدل های توزیع (شبکه فروش).	0/435	0/685	0/880	0/667	رد
3-2-20-	تعامل با مدیریت به منظور کسب اطلاعات و درک عمیق تر برنامه های تجاری فعلی	0/446	0/685	0/891	0/674	رد
4-2-20-	تحلیل قراردادهای بااهمیت.	0/511	0/761	0/935	0/736	پذیرش
5-2-20-	تحلیل سیاست های فروش و بازاریابی مؤسسه بیمه، به ویژه شرایط بیمه نامه و کارمزد پرداختی به واسطه ها.	0/457	0/707	0/891	0/685	رد
6-2-20-	ارزیابی پوشش اتکالی از منظر توانگری مالی مؤسسه بیمه و ریسک های تحت روابط با واحدهای تجاری خارجی.	0/587	0/837	0/957	0/793	پذیرش
20-3-						
1-3-20-	صورت های مالی حسابرسی شده و تعهدات خارج از ترازنامه.	0/533	0/772	0/902	0/736	پذیرش
2-3-20-	تسویه مطالبات و محاسبه ذخایر فنی مطابق مقررات جاری.	0/576	0/826	0/946	0/783	پذیرش
3-3-20-	تحلیل عملیات و نتایج مالی برحسب رشته های کسبوکار.	0/500	0/750	0/935	0/728	پذیرش
4-3-20-	سیاست سرمایه گذاری و دارایی های نگهداری شده برای پوشش ذخایر فنی.	0/609	0/859	0/978	0/815	پذیرش
5-3-20-	ارزشیابی سرمایه گذاری های مؤسسه بیمه.	0/565	0/815	0/924	0/768	پذیرش
6-3-20-	دعاوی له و علیه مؤسسه بیمه.	0/489	0/728	0/902	0/707	پذیرش

جدول ۳. نتیجه تحلیل نظرات خبرگان
Table 3. Results of the Expert Opinions Analysis

پذیرش	0/743	0/935	0/772	0/522	تحلیل صورت‌های مالی پیش‌بینی‌شده در ارتباط با آخرین نتایج و برنامه‌های رفتار منصفانه مؤسسه بیمه با بیمه‌گذاران (مشتریان).	20-3-7
					ارزیابی فرهنگ بیمه‌گر در ارتباط با رفتار با مشتری از جمله میزانی که راهبری، حاکمیت، مدیریت عملکرد و استخدام مؤسسه بیمه، سیاست‌های رسیدگی به شکایات و شیوه‌های پاداش، فرهنگ رفتار منصفانه با مشتریان را نشان می‌دهد.	20-4-1
رد	0/699	0/913	0/717	0/467	چگونگی شناسایی، مدیریت و کاهش تضاد منافع با مشتریان.	20-4-2
پذیرش	0/707	0/913	0/728	0/478	نحوه طراحی و توزیع محصولات برای اطمینان از برآوردن نیازهای مشتریان.	20-4-3
رد	0/699	0/913	0/717	0/467	کفایت، تناسب و به‌موقع بودن اطلاعات و توصیه‌های داده‌شده به مشتریان.	20-4-4
رد	0/674	0/870	0/685	0/467	بررسی مدیریت و زمان‌بندی خسارت‌ها و سایر پرداخت‌ها.	20-4-5
پذیرش	0/761	0/913	0/804	0/565	نحوه رسیدگی، تواتر و ماهیت شکایات، اختلافات و دعوی با مشتریان.	20-4-6
پذیرش	0/710	0/880	0/739	0/511	برای ارزیابی صحت و اعتبار اطلاعات، نهاد ناظر می‌تواند از خدمات حساب‌برسان مستقل و بیم‌سنج‌ها استفاده کند.	21-
رد	0/699	0/870	0/728	0/500	علاوه بر نظارت خارج از محل، سازوکار بازرسی در محل نیز می‌تواند استفاده شود.	22-
رد	0/663	0/859	0/685	0/446	نهاد ناظر هدف، محدوده و زمان و برنامه کاری بازرسی در محل برای مؤسسه بیمه را باید تعیین کند.	23-
رد	0/678	0/891	0/696	0/446	نهاد ناظر باید در اسرع وقت درباره یافته‌های مربوط به بررسی نظارتی و نیاز به هرگونه اقدام پیشگیرانه یا اصلاحی با مؤسسه بیمه مذاکره کند.	24-
پذیرش	0/707	0/902	0/728	0/489	• شاخص‌های افشای عمومی اطلاعات	
رد	0/681	0/891	0/696	0/457	میان گزارشگری با هدف نظارتی و افشای عمومی اطلاعات تفاوت وجود دارد. این تفاوت‌ها باید در صورت امکان در اطلاعات گزارش‌شده توضیح داده شود.	25-
رد	0/746	0/924	0/772	0/543	نهاد ناظر در تعیین الزامات افشا باید تعادل مناسبی میان نیاز به افشای معنادار و حفاظت از اطلاعات محرمانه ایجاد کند.	26-
پذیرش	0/739	0/913	0/772	0/533	نهاد ناظر در تدوین الزامات افشا باید بررسی کند که این افشاها:	27-
پذیرش	0/775	0/935	0/815	0/576	در دسترس و به‌روز باشد.	27-1
پذیرش	0/786	0/946	0/826	0/587	جامع، قابل اتکا و معنادار باشد.	27-2
پذیرش	0/761	0/935	0/793	0/554	میان بیمه‌گران مختلف فعال در بازار مشابه قابل مقایسه باشد.	27-3
پذیرش	0/764	0/935	0/804	0/554	دارای ثبات رویه باشد.	27-4
پذیرش					تجمیع یا تفکیک شود تا اطلاعات مفید مبهم نباشد.	27-5
					تا چه میزان با ابعاد افشای عمومی اطلاعات به شرح ذیل موافقت:	28-
پذیرش	0/801	0/957	0/848	0/598	مشخصات شرکت	28-1
پذیرش	0/732	0/913	0/761	0/522	ماهیت کسب‌وکار شرکت	28-1-1
پذیرش	0/728	0/935	0/750	0/500	ساختار راهبری شرکت	28-1-2
پذیرش	0/725	0/924	0/750	0/500	بخش‌های اصلی کسب‌وکار	28-1-3
رد	0/659	0/870	0/674	0/435	محیط خارجی که شرکت در آن فعالیت می‌کند.	28-1-4
پذیرش	0/725	0/935	0/739	0/500	استراتژی‌های دستیابی به اهداف.	28-1-5
پذیرش	0/746	0/924	0/783	0/533	چهارچوب راهبری شرکتی.	28-2
رد	0/638	0/848	0/652	0/413	اطلاعات جامع در خصوص کنترل‌های داخلی.	28-2-1
پذیرش	0/714	0/902	0/739	0/500	اطلاعات جامع در خصوص نظام مدیریت ریسک.	28-2-2
رد	0/696	0/902	0/717	0/467	نحوه سازماندهی فعالیت‌های کلیدی تجاری و عملکردهای کنترلی و سازوکاری که هیئت مدیره برای نظارت بر این فعالیت‌ها استفاده کرده است.	28-2-3
رد	0/670	0/880	0/685	0/446	خط‌مشی فعالیت برون‌سپاری‌شده و نحوه نظارت بر آن.	28-2-4
پذیرش	0/746	0/913	0/783	0/543	ذخایر فنی.	28-3
پذیرش	0/790	0/935	0/837	0/598	نحوه محاسبه ذخایر فنی و ارائه آن در صورت مالی.	28-3-1
پذیرش	0/736	0/913	0/772	0/522	سهام بیمه‌گران انکابی از ذخایر فنی.	28-3-2
پذیرش	0/775	0/946	0/815	0/565	مفروضات استفاده‌شده در محاسبه ذخایر فنی و هرگونه تغییر در آن‌ها با ذکر سناریوهای احتمالی و مدل‌های استفاده‌شده برای محاسبه ذخایر فنی.	28-3-3
پذیرش	0/717	0/913	0/739	0/500	ابزارهای مالی و دیگر سرمایه‌گذاری‌ها.	28-4
پذیرش	0/772	0/957	0/804	0/554	ریسک‌های در معرض بیمه‌گری.	28-5
پذیرش	0/793	0/957	0/837	0/587	ماهیت، مقیاس و پیچیدگی ریسک‌های ناشی از قراردادهای بیمه.	28-5-1
پذیرش	0/783	0/967	0/815	0/565		

جدول ۳. نتیجه تحلیل نظرات خبرگان
Table 3. Results of the Expert Opinions Analysis

پذیرش	0/736	0/935	0/761	0/511	اهداف و سیاست های مدیریت ریسک بیمه گر	2-5-28
پذیرش	0/786	0/957	0/826	0/576	مدل ها و روش های مدیریت ریسک بیمه (شامل فرایندهای صدور).	3-5-28
پذیرش	0/721	0/924	0/739	0/500	تمرکز ریسک بیمه برحسب حوزه جغرافیایی، بخش اقتصادی و ...	4-5-28
					استفاده از بیمه اتکایی یا دیگر اشکال انتقال ریسک شامل عناصر اطلاعاتی ذیل:	5-5-28
پذیرش	0/761	0/946	0/793	0/543	کیفیت اعتباری بیمه گران اتکایی	1-5-5-28
پذیرش	0/772	0/957	0/804	0/554	تمرکز ریسک اعتباری دارایی های بیمه اتکایی	2-5-5-28
پذیرش	0/707	0/913	0/728	0/478	ماهیت و میزان وثیقه نگهداری شده در برابر دارایی های بیمه اتکایی	3-5-5-28
پذیرش	0/725	0/924	0/750	0/500	توسعه دارایی های بیمه اتکایی در طول زمان	4-5-5-28
پذیرش	0/746	0/913	0/783	0/543	تجزیه سنی مطالبات از بیمه گران اتکایی در مورد خسارت های تسویه شده.	5-5-5-28
رد	0/692	0/902	0/706	0/467	تعداد بیمه گران اتکایی و ارائه نسبت های تمرکز (نسبت مجموع حق بیمه های واگذاری به بزرگ ترین بیمه گران اتکایی به کل حق بیمه اتکایی واگذاری).	6-5-28
پذیرش	0/743	0/913	0/783	0/533	ریسک های در معرض سرمایه گذاری.	6-28
پذیرش	0/764	0/935	0/804	0/554	ریسک نرخ ارز.	1-6-28
پذیرش	0/786	0/957	0/826	0/576	ریسک بازار.	2-6-28
پذیرش	0/757	0/935	0/793	0/543	ریسک اعتباری.	3-6-28
پذیرش	0/746	0/946	0/772	0/522	ریسک تمرکز.	4-6-28
پذیرش	0/750	0/935	0/783	0/533	خرید و فروش های انجام شده در طول یک دوره گزارشگری برای هر طبقه دارایی.	5-6-28
پذیرش	0/783	0/967	0/815	0/565	سیاست شرکت در خصوص استفاده از ابزارهای مشتقه برای پوشش ریسک	6-6-28
پذیرش	0/750	0/935	0/783	0/533	استفاده از آزمون های استرس یا تحلیل حساسیت در خصوص اثرات ریسک های سرمایه گذاری	7-6-28
پذیرش	0/703	0/913	0/728	0/467	مدل، فرایند و انواع مفروضات مورد استفاده.	8-6-28
پذیرش	0/797	0/957	0/837	0/598	ریسک های نقدینگی.	7-28
پذیرش	0/717	0/924	0/739	0/489	اطلاعات کمی درباره منابع و استفاده های بیمه گر از نقدینگی، با ملاحظه ویژگی های نقدشوندگی دارایی ها و بدهی ها.	1-7-28
رد	0/652	0/880	0/663	0/413	اطلاعات کیفی در خصوص ریسک های نقدینگی، استراتژی های مدیریت، سیاست ها و فرایندهای مؤسسه بیمه.	2-7-28
پذیرش	0/707	0/924	0/717	0/478	رویدادهای قابل پیش بینی تأثیرگذار بر بهبود یا وخامت وضعیت نقدینگی.	3-7-28
پذیرش	0/783	0/935	0/826	0/587	مدیریت دارایی- بدهی.	8-28
پذیرش	0/717	0/924	0/739	0/489	مدیریت دارایی- بدهی در سطح تجمیعی و تفکیکی.	1-8-28
پذیرش	0/707	0/913	0/728	0/478	مفروضات اصلی استفاده شده در اندازه گیری دارایی ها و بدهی ها.	2-8-28
پذیرش	0/746	0/946	0/772	0/522	هر سرمایه یا ذخایری که در نتیجه عدم تطابق بین دارایی ها و بدهی ها نگه داشته	3-8-28
پذیرش	0/841	0/967	0/902	0/652	کفایت سرمایه (توانگری).	9-28
پذیرش	0/772	0/924	0/815	0/576	اهداف، سیاست ها و فرایندهای شرکت بیمه برای مدیریت سرمایه و ارزیابی کفایت	1-9-28
پذیرش	0/746	0/913	0/783	0/543	اطلاعات در خصوص الزامات توانگری.	2-9-28
پذیرش	0/743	0/913	0/772	0/543	سرمایه موجود برای پوشش الزامات سرمایه نظارتی.	3-9-28
پذیرش	0/793	0/946	0/837	0/598	عملکرد مالی.	10-28
پذیرش	0/710	0/902	0/728	0/500	تحلیل سودآوری برحسب رشته های کسب و کار و ...	1-10-28
پذیرش	0/761	0/535	0/793	0/554	آمار خسارت شامل تعداد خسارت، میانگین اندازه خسارت، توسعه خسارت.	2-10-28
پذیرش	0/793	0/946	0/837	0/598	عملکرد سرمایه گذاری.	3-10-28
پذیرش	0/779	0/946	0/815	0/576	نسبت های مالی متداول در حوزه ای که مؤسسه بیمه در آن فعالیت می کند.	4-10-28
پذیرش	0/855	0/989	0/913	0/663	پایداری شرکتی.	11-28
پذیرش	0/732	0/902	0/761	0/533	بعد اقتصادی.	1-11-28
پذیرش	0/710	0/913	0/728	0/489	بعد محیط زیستی.	2-11-28
رد	0/688	0/891	0/707	0/467	بعد اجتماعی.	3-11-28

از منظر «مفاهیم بنیادی»، اطلاعات باید مربوط، قابل اتکا، قابل مقایسه و قابل فهم باشد. تغییر «افشای اطلاعات» به عبارت «افشای عمومی اطلاعات» مورد اجماع متخصصان قرار گرفت تا تفاوت در هدف ارائه اطلاعات مشخص شود. از منظر «اصول اساسی در تعیین الزامات گزارشگری و افشا»، تدوین چهارچوب دقیق و مستند برای نظارت، ارتباط مستمر میان نهاد ناظر و مؤسسات بیمه و مداخله بیمه مرکزی شامل هرگونه اقدامات پیشگیرانه، اصلاحی و تحریمی در صورت نیاز سودمند است. برای جلوگیری از گردآوری چندین باره اطلاعات برای نهادهای نظارتی مختلف، همکاری بیمه مرکزی با سایر ناظران و مراجع مربوط مانند سازمان بورس و اوراق بهادار لازم است. خبرگان تأکید دارند که اطلاعات بااهمیت باید سطحبندی شود و زمانبندی افشای این اطلاعات باید براساس سطحبندی آنها تعیین گردد. چهارچوب حاکم بر گزارشگری با مقاصد نظارتی باید شامل ارزیابی وضعیت کسب‌وکار، مالی، رفتار کسب‌وکار و راهبری شرکتی مؤسسات بیمه باشد. خبرگان بر این باورند که چهارچوب گزارشگری و افشای اطلاعات باید شامل ارزیابی دقیق ریسک‌هایی باشد که بیمه‌گران در معرض آنها هستند و باید با شناسایی ریسک‌های نوظهور به‌روز شود. چهارچوب یادشده باید شامل دستورالعمل تکمیلی باشد تا اجرای الزامات ازسوی مؤسسات بیمه تسهیل شود و به قابلیت مقایسه کمک کند. مؤسسات بیمه باید به‌موقع اطلاعات مربوط به تغییرات مهمی که می‌تواند بر نمایه ریسک، وضعیت مالی، ساختار سازمانی و رفتار با مشتریان تأثیر بگذارد، ارائه دهند. آنها بر نیاز به تعریف یک پایگاه اطلاعات جامع برای تسهیل دسترسی و اطلاع‌رسانی به بیمه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان و جلوگیری از تهيئه چندین باره اطلاعات تأکید دارند. علاوه‌براین، اطلاعات قبل از گزارش به نهاد ناظر و انتشار، باید به تأیید مدیران ارشد برسد.

از منظر شاخص‌های گزارشگری، خبرگان در خصوص چهارچوب راهبری شرکتی شامل مدیریت ریسک و سیستم‌های کنترل داخلی، بر اهمیت تحلیل صورت‌جلسات هیئت مدیره، گزارش‌های حساب‌برسان به هیئت مدیره و کمیته حسابرسی، ارتباط مستقیم نهاد نظارتی با حساب‌برس مستقل، تحلیل ساختار مالکیت و منابع تأمین مالی، و ارزیابی استقلال و صلاحیت اعضای هیئت مدیره و بررسی رویه‌های حسابداری برای ارزیابی صحت اطلاعات مالی تأکید دارند. خبرگان بر اهمیت گزارشگری چهارچوب مدیریت ریسک که حداقل شامل بیانیه اشتباهات ریسک، استراتژی مدیریت ریسک، برنامه کسب‌وکار شامل ریسک‌های بااهمیت سه سال آتی، سیاست‌ها و رویه‌های پشتیبانی‌کننده و فرایند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه و فرایند بازبینی ازسوی شرکت بیمه برای اطمینان از کارایی چهارچوب مدیریت ریسک باشد، به اجماع نظر رسیدند.

خبرگان بر اهمیت گزارش روابط با واحدهای تجاری خارجی، مشتمل بر تحلیل صورت‌های مالی حسابرسی‌شده، تسویه مطالبات و محاسبه ذخایر فنی، عملیات و نتایج مالی برحسب رشته‌های کسب‌وکار، سیاست‌های سرمایه‌گذاری و دارایی‌های نگهداری‌شده برای پوشش ذخایر فنی، ارزشیابی سرمایه‌گذاری‌ها، دعاوی له و علیه

مؤسسه بیمه، و صورت‌های مالی پیش‌بینی‌شده توافق دارند. این توافق نشان‌دهنده اهمیت جامعیت در ارزیابی و تحلیل‌های مالی و عملیاتی در مؤسسات بیمه است. گزارشگری در خصوص رفتار منصفانه شرکت بیمه با بیمه‌گذاران شامل چگونگی شناسایی، مدیریت و کاهش تضاد منافع با مشتریان، بررسی مدیریت و زمان‌بندی پرداخت خسارات، و نحوه رسیدگی، تواتر و ماهیت شکایات، اختلافات و دعاوی با مشتریان مورد اجماع قرار گرفت که این موضوع نشان‌دهنده اهمیت تعامل منصفانه و مدیریت مؤثر روابط با مشتریان در مؤسسات بیمه است.

برای افشای عمومی، شاخص‌های مشخصات شرکت، چهارچوب راهبری شرکتی، ذخایر فنی، ابزارهای مالی و دیگر سرمایه‌گذاری‌ها، ریسک‌های بیمه‌گری، سرمایه‌گذاری و نقدینگی، مدیریت دارایی و بدهی، کفایت سرمایه (توانگری)، عملکرد مالی و پایداری شرکتی تأیید شد. افشای عمومی اطلاعات مربوط به ریسک‌های بیمه‌گری شامل ماهیت، مقیاس و پیچیدگی ریسک‌های ناشی از قراردادهای بیمه، سیاست‌های مدیریت ریسک بیمه‌گر، مدل‌ها و روش‌های مدیریت ریسک، تمرکز ریسک بیمه براساس حوزه جغرافیایی، استفاده از بیمه اتکایی برای ذی‌نفعان سودمند است. از نظر خبرگان افشای اطلاعات در خصوص ریسک‌های سرمایه‌گذاری مشتمل بر ریسک نرخ ارز، ریسک بازار، ریسک اعتباری، ریسک تمرکز، خرید و فروش‌های انجام‌شده در طول یک دوره گزارشگری، سیاست شرکت در خصوص استفاده از ابزارهای مشتقه برای پوشش ریسک سرمایه‌گذاری، استفاده از آزمون‌های استرس یا تحلیل حساسیت، مدل‌ها و مفروضات استفاده‌شده اهمیت دارد.

افشای اطلاعات کمی درباره منابع و نحوه استفاده از نقدینگی و رویدادهای آتی تأثیرگذار بر بهبود یا وخامت وضعیت نقدینگی در حوزه ریسک‌های نقدینگی، مدیریت دارایی، بدهی در سطح تفکیکی و تجمیعی، مفروضات اندازه‌گیری دارایی و بدهی برای اهداف مدیریت دارایی و بدهی، و نگهداشت سرمایه و ذخایر ناشی از مطابقت نداشتن دارایی و بدهی سودمند است. بیمه‌گذاران و دیگر ذی‌نفعان از افشای اطلاعات در خصوص کفایت سرمایه مشتمل بر اهداف و سیاست‌های شرکت بیمه برای مدیریت سرمایه و ارزیابی کفایت سرمایه، الزامات توانگری و سرمایه موجود برای پوشش الزامات آن، و نهایتاً تحلیل سودآوری برحسب رشته‌های کسب‌وکار، آمار خسارت‌ها و عملکرد سرمایه‌گذاری و نسبت‌های مالی رایج (در آیین‌نامه فعلی) بهره‌مند می‌شوند. نتایج این پژوهش برای بازنگری در آیین‌نامه ۸۸ و تدوین چهارچوب گزارشگری و افشا سودمند است.

در راستای بهبود فرایندهای نظارتی، افزایش شفافیت و کیفیت اطلاعات مقاصد گزارشگری و افشا، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- تعریف یک پایگاه اطلاعاتی جامع برای مقاصد گزارشگری و افشای عمومی اطلاعات؛

- سطح‌بندی اطلاعات و زمان‌بندی دقیق گزارشگری و افشای متناسب با آن؛

- بازنگری مؤلفه‌های گزارشگری و افشای عمومی اطلاعات؛

صرف زمان و تلاش فراوان در بهبود کیفیت این مقاله نقش بسزایی ایفا کردند، صمیمانه قدردانی و تشکر می‌کنیم.

تعارض منافع

نویسنده اعلام می‌کند که هیچ تضاد منافعی در خصوص انتشار تحقیق ثبت شده وجود ندارد. علاوه بر این، موارد اخلاقی از جمله سرقت ادبی، رضایت آگاهانه، رفتار نادرست، جعل و/یا جعل داده‌ها، انتشار مضاعف یا سوء رفتار به طور کامل از سوی نویسندگان رعایت شده است.

دسترسی آزاد

کپی رایت نویسنده(ها): © 2025 این مقاله تحت مجوز بین‌المللی Creative Commons Attribution 4.0 و CC BY اجازه استفاده، اشتراک‌گذاری، اقتباس، توزیع و تکثیر را در هر رسانه یا قالبی مشروط بر درج نحوه دقیق دسترسی به مجوز CC و منوط به ذکر تغییرات احتمالی در مقاله می‌داند. از این رو به استناد مجوز یادشده، درج هرگونه تغییرات در تصاویر، منابع و ارجاعات یا دیگر مطالب از اشخاص ثالث در این مقاله باید در این مجوز گنجانده شود، مگر اینکه در راستای اعتبار مقاله به اشکال دیگری مشخص شده باشد. در صورت درج نکردن مطالب یادشده یا استفاده‌ای فراتر از مجوز فوق، نویسنده ملزم به دریافت مجوز حق نسخه‌برداری از شخص ثالث است.

به منظور مشاهده مجوز بین‌المللی Creative Commons Attribution 4.0 به ناشی زیر مراجعه شود:
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

یادداشت ناشر

ناشر نشریه پژوهشنامه بیمه با توجه به مرزهای حقوقی در نقشه‌های منتشر شده بی‌طرف باقی می‌ماند.

منابع

- ابوحزمه، م.، و سلیمانی امیری، غ. (۱۳۹۸). پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر (XBRL): دیدگاه کارکنان سازمان امور مالیاتی کشور. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۱۹(۱)، ۲۰۸-۲۳۴.
<https://doi.org/10.22051/jera.2018.20222.2026>
- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران. (۱۳۹۳). آیین‌نامه شماره ۸۸: گزارشگری و افشای اطلاعات مؤسسات بیمه. بازبایی‌شده در ۱ بهمن ۱۴۰۳، از <https://www.centinsur.ir/fa-IR/Porta/4927/news/view/15724/1848/Staging>
- حاجی‌پور، م.، و مولایی، ی. (۱۳۹۹). تعهد افشای پیش قراردادی بیمه‌گذار در حقوق ایران و انگلیس. پژوهشنامه بیمه، ۹(۲)، ۲۲۱-۲۳۰.
<https://doi.org/10.22056/ijir.2020.02.07>
- حیاتی، ن.، حجازی، ر.، حسینی، ع.، و باستانی، س. (۱۳۹۷). استخراج مؤلفه‌های زیست‌محیطی از گزارشات فعالیت هیئت مدیره شرکت‌ها با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۱۸(۲)، ۴۳-۷۰.
<https://doi.org/10.22051/>

- تدوین دستورالعمل کاربردی برای آیین‌نامه، که مشخص‌کننده دقیق عناصر گزارشگری و افشا باشد، به منظور ایجاد شفافیت بیشتر و افزایش مقایسه‌پذیری مؤسسات بیمه؛

- تدوین چهارچوب نظارتی: طراحی و اعمال برنامه‌های نظارتی، تدوین دستورالعمل‌های مستند و روشهای کمی و کیفی برای ارزیابی رعایت الزامات گزارشگری و افشا، ارتباط مستقیم با حسابرس، تعیین شرایط مداخله و به‌روزرسانی چهارچوب نظارت؛

- توسعه ارتباط مستقیم با حسابرسان مستقل در جهت روشن شدن برخی ابهامات؛

- توسعه ارتباط با سازمان بورس و اوراق بهادار به منظور جلوگیری از گردآوری چندباره اطلاعات برای شرکت‌های بیمه پذیرفته‌شده در بورس؛

- برگزاری دوره آموزش و توانمندسازی کارکنان به منظور ارتقای دانش و مهارت‌های لازم برای گزارشگری و افشای اطلاعات؛

- تعیین شاخص‌های عملکردی مثبت در گزارشگری و افشا (مانند بهنگام کردن گزارش‌ها و...) و شمول آن‌ها در ارزیابی‌های نهاد ناظر؛

- همکاری در تأسیس نهاد رتبه‌بندی خاص شرکت‌های بیمه؛

- استفاده از سوابق ارزیابی عملکرد مدیران شرکت‌های بیمه در تأیید صلاحیت حرفه‌ای آنان؛

- الزام به بهبود سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت ریسک به منظور ارزیابی و کنترل مؤثرتر ریسک‌ها.

مشارکت نویسندگان

منا پارسایی: تدوین مقدمه، تحلیل یافته‌ها و تفسیر نتایج، بازبینی محتوا و اصلاحات ساختاری. لیلی نیاکان: تدوین مقدمه، گردآوری داده، بازبینی محتوا و اصلاحات ساختاری. پرستو مصطفایی: تدوین مبانی نظری، مشارکت در طراحی پرسش‌نامه، تحلیل یافته‌ها. طوبی حقیقت: تدوین مبانی نظری، مشارکت در طراحی پرسش‌نامه، گردآوری داده.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از همکاری ارزشمند پژوهشکده محترم بیمه که با

jera.2017.16466.1729

رسولی، ن.، و رحمانی، ع. (۱۴۰۱). مسائل و مشکلات گزارشگری مالی در صنعت بیمه در ایران. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۴(۵۶)، ۶۹-۸۸.
<https://doi.org/10.30495/faar.2022.698380>

کیال، م.، و باقری، م. (۱۴۰۰). ابزار تنظیم بازار بیمه در ایران. حقوق داری، ۱۷۱(۲۶)، ۱۹۳-۱۷۱.
<http://qjal.smtc.ac.ir/article-1-816-fa.html>

کیال، م.، باقری، م.، زارعی، م.، و هاشمی، م. (۱۳۹۸). مطالعه تطبیقی ساختار تنظیم و نظارت بیمه در ایالات متحده آمریکا و ایران. حقوق تطبیقی، ۱۰(۱)، ۲۷۹-۲۹۵.
<https://doi.org/10.22059/jcl.2019.256710.633662>

محمودخانی، م.، رحمانی، ع.، همایون، س.، و نیاکان، ل. (۱۴۰۰). شناسایی مؤلفه‌های گزارشگری پایداری در صنعت بیمه. حسابداری ارزشی و رفتاری، ۱۱(۱)، ۱۸۷-۲۱۶.
<http://aapc.>

- khu.ac.ir/article-1-1001-fa.html
مرداخانی ملال، ب.، جامی، م.، و سپهرم، س. (۱۳۹۸). تأثیر افشای اجباری و اختیاری اطلاعات بر ارزش شرکت (مورد مطالعاتی شرکت‌های بیمه پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران). *تأمین اجتماعی*، ۱۵(۴)، ۱۵۷-۱۷۹. <https://qjo.ssor.ir/article-1-1001-fa.html>
- نعمت‌اللهی، ا.، دارابی، ر.، صراف، ف.، و نوری فرد، ی. (۱۳۹۸). عوامل مؤثر بر شفافیت اطلاعات مالی در صنعت بیمه. *حسابداری مدیریت*، ۱۲(۴۲)، ۸۹-۱۰۲. <https://sanad.iau.ir/fa/Article/816683>
- نعمت‌اللهی، ا.، دارابی، ر.، صراف، ف.، و نوری فرد، ی. (۱۴۰۰). ارائه مدلی برای شفافیت اطلاعات مالی در صنعت بیمه کشور. *دانش سرمایه‌گذاری*، ۱۰(۳۸)، ۶۱-۸۰. http://www.jik-ifea.ir/article_17520.html
- Abouhamzeh, M., & Soleymani amiri, G. (2019). Extensible business reporting language (XBRL): The view of Iranian national tax administration employees. *Empirical Research in Accounting*, 9(1), 208-234. <https://www.doi.org/10.22051/jera.2018.20222.2026> [In Persian].
- Cheng, C. H., & Lin, Y. (2002). Evaluating the best main battle tank using fuzzy decision theory with linguistic criteria evaluation. *European Journal of Operational Research*, 142(1), 174-186. [https://doi.org/10.1016/S0377-2217\(01\)00280-6](https://doi.org/10.1016/S0377-2217(01)00280-6)
- Central Insurance of the Islamic Republic of Iran. (2014). *Regulation No. 88: Reporting and Disclosure of Information by Insurance Institutions*. Retrieved January 20, 2025, from <https://www.centinsur.ir/falR/Portal/4927/news/view/15724/1848/Staging> [In Persian].
- European Parliament and Council. (2009). *Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the Taking-Up and Pursuit of the Business of Insurance and Reinsurance (Solvency II)*. Retrieved January 20, 2025, from <https://www.legislation.gov.uk/eudr/2009/138/contents>
- European Commission. (2007). *Solvency II: Frequently Asked Questions [FAQs]*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/fr/memo_15_3120/MEMO_15_3120_EN.pdf
- Financial Services Agency. (2021). *Comprehensive Guidelines for Supervision of Insurance Companies*. https://www.fsa.go.jp/common/law/guide/en_ins.pdf
- Financial Supervisory Commission Republic of China (Taiwan). (2022). *Insurance Laws and Regulations Database*. Retrieved January 20, 2025, from <https://law.tii.org.tw/Eng/new.asp?keyword=IB-Laws%20DataBase>
- Hajipour, M., & Molaei, Y. (2020). Obligation of pre-contractual disclosure of the policyholder in Iranian and English law. *Iranian Journal of Insurance Research*, 9(2), 221-230. <https://doi.org/10.22056/ijir.2020.02.07> [In Persian].
- Hayati, N., Hejazi, R., Hosseini, S. A., & Bastani, S. (2018). Extraction of environmental indicators from the board of directors' report, using qualitative content analysis. *Journal of Empirical Research in Accounting*, 8(2), 43-70. <https://doi.org/10.22051/jera.2017.16466.1729> [In Persian].
- International Association of Insurance Supervisors. (2019). *The Insurance Core Principles 20: Public Disclosure*. <https://www.iais.org/icp-online-tool/13531-icp-20-public-disclosure/>
- International Association of Insurance Supervisors. (2019). *The Insurance Core Principles 9: Supervisory Review and Reporting*. <https://www.iais.org/icp-online-tool/13520-icp-9-supervisory-review-and-reporting/>
- Juhmani, O. (2014). Determinants of corporate social and environmental disclosure on websites: The case of Bahrain. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 2(4), 77-87. https://www.hrpub.org/journals/article_info.php?aid=1791
- Kabiru, J., & Mwangangi, G. (2012). *Financial Reporting and Disclosure by Insurance Companies: Review of Contemporary Practices*. <https://yun.ir/bmp69b>
- Kassamany, T., Harb, E., Louhichi, W., & Nasr, M. (2023). Impact of risk disclosure on the volatility, liquidity and performance of the UK and Canadian insurance companies. *Competitiveness Review*, 33(1), 30-61. <https://doi.org/10.1108/CR-10-2021-0129>
- Kayyal, M., & Bagheri, M. (2021). Insurance market regulation tools in Iran. *Administrative Law*, 8(26), 171-193. <https://qjal.smtc.ac.ir/article-1-816-en.html&sw=Bagheri> [In Persian].
- Kayyal, M., Bagheri, M., Zarei, M. H., & Hashemi, M. (2019). A comparative study of insurance regulation and supervision in the United States and Iran. *Comparative Law Review*, 10(1), 279-295. https://jcl.ut.ac.ir/article_72365.html?lang=en [In Persian].
- Kukoc, K. (1998). Information disclosure in a competitive insurance market-the government role. *The Geneva Papers on Risk and Insurance-Issues and Practice*, 23, 224-246. <https://link.springer.com/article/10.1057/gpp.1998.17>
- Mahmoudkhani, M., Rahmani, A., Homayoun, S., & Niakan, L. (2021). Identify the components of sustainability reporting in the insurance industry. *Journal of Value and Behavioral Accounting*, 6(11), 187-216. <https://aapc.khu.ac.ir/article-1-1001-en.html&sw=Identify+the+>

- Components+of+Sust [In Persian].
- Malafrente, I., Porzio, C., & Starita, M. G. (2016). The nature and determinants of disclosure practices in the insurance industry: Evidence from European insurers. *International Review of Financial Analysis*, 45, 367-382. <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2015.02.003>
- Mukhtarov, S., Schoute, M., & Wielhouwer, J. L. (2022). The information content of the Solvency II ratio relative to earnings. *Journal of Risk and Insurance*, 89(1), 237-266. <https://doi.org/10.1111/jori.12354>
- Moradkhany Melal, B., Jami, M., & Sepahrom, S. (2020). The effect of mandatory and voluntary disclosure of information on the value of the studied companies (The case of insurance companies listed in Tehran stock exchange). *Social Security Journal*, 15(4), 157-179. https://qjo.ssor.ir/article_112691.html?lang=en [In Persian].
- Nematolahi, A. R., Darabi, R., Sarraf, F., & Nourifard, Y. (2019). Factors affecting the transparency of financial information in the insurance industry. *Management Accounting*, 12(42), 89-102. <https://sanad.iau.ir/en/Article/816683> [In Persian].
- Nematolahi, A. R., Darabi, R., Sarraf, F., & Nourifard, Y. (2021). Providing a model for transparency of financial information in the country's insurance industry. *Journal of Investment Knowledge*, 10(38), 61-80. <https://sanad.iau.ir/en/Journal/jik/Article/842961/FullText> [In Persian].
- Rasouli, N., & Rahmani, A. (2022). Issues and problems of financial reporting in the insurance industry in Iran. *The Financial Accounting and Auditing Researches*, 14(56), 69-88. <https://sanad.iau.ir/en/Article/1073734> [In Persian].
- Ullah, M. S., Muttakin, M. B., & Khan, A. (2019). Corporate governance and corporate social responsibility disclosures in insurance companies. *International Journal of Accounting and Information Management*, 27(2), 284-300. <https://doi.org/10.1108/IJAIM-10-2017-0120>

AUTHOR(S) BIOSKETCHES	معرفی نویسندگان
منا پارسایی (Mona Parsaei)، استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران. - Email: M.parsaei@alzahra.ac.ir - ORCID: 0000-0001-8479-6437	لیلی نیاکان (Leili Niakan)، استادیار، گروه پژوهشی عمومی بیمه، پژوهشکده بیمه، تهران، ایران.
- Email: Niakan@irc.ac.ir - ORCID: 0000-0002-9821-8512	پرستو مصطفایی (Parasto Mostafaei)، دکتری حسابداری، مدیر مالی شرکت بیمه اتکایی ایران معین، تهران، ایران.
- Email: Mostafaeep@yahoo.com - ORCID: 0009-0004-4388-9812	طوبی حقیقت (Tooba Haghighat)، دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.
- Email: T.haghighat@alzahra.ac.ir - ORCID: 0000-0002-2316-7589	

HOW TO CITE THIS ARTICLE

Parsaei, M., Niakan, L., Mostafaei, P., & Haghighat, T. (2025). Formulation of reporting and disclosure components in the insurance industry of Iran with emphasis on regulation No. 88. *Iranian Journal of Insurance Research*, 14(4), 311-326.

DOI: 10.22056/ijir.2025.04.04

URL: https://ijir.irc.ac.ir/article_160355.html

